

Przeciwdziałanie unikaniu opodatkowania – korzystne wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał w lutym 2023 r. trzy wyroki w sprawach postępowań przeciwko unikaniu opodatkowania, prowadzonych przez Departament Kluczowych Podmiotów. Łączna wartość zakwestionowanych przez Szefa KAS korzyści podatkowych wyniosła ok. 1,8 mln zł.

Dwie z ww. spraw¹ dotyczyły tzw. programów motywacyjnych opartych o instrumenty finansowe. Stanowiły one w istocie sztuczne uzgodnienie, pozwalające na obniżenie opodatkowania PIT poprzez wykreowanie podstawy do wypłat opodatkowanych jako przychód z kapitałów pieniężnych (stawka 19%), podczas gdy w rzeczywistości stanowiły wynagrodzenie za pracę członka zarządu spółki (stawka 32%). Umowy instrumentów finansowych zawarte były równolegle ze stosunkiem pracy i miały cel motywacyjny. Nie przenosiły jedna na podatnika żadnego ryzyka inwestycyjnego ani nie rozszerzały jego odpowiedzialności ponad wykonywane w spółce obowiązki pracownicze. Sąd zgodził się z Szefem KAS, że tak otrzymywane środki stanowiły w istocie element wynagrodzenia, mający charakter premii, opodatkowanej wg. skali podatkowej.

Trzeci wyrok² dotyczył schematu wykorzystania spółki celowej na potrzeby sprzedaży przez osobę fizyczną udziałów w sp. z o.o. W efekcie dokonania sprzedaży udziałów za pośrednictwem specjalnie powołanej spółki kapitałowej, do której te udziały wniesiono w drodze neutralnej podatkowo wymiany udziałów – a którą to spółkę następnie przekształcono w spółkę osobową i rozwiązano - sztucznie wykreowano koszty sprzedaży udziałów i w konsekwencji uniknięto opodatkowania przez oryginalnego sprzedającego. Przed rozwiązaniem spółki osobowej, za pomocą pożyczek, wytransferowano uzyskane ze sprzedaży środki pieniężne do majątku prywatnego wspólników. WSA przyznał rację Szefowi KAS, że gdyby nie możliwość uzyskania korzyści podatkowej, to podatnik nie zdecydowałby się na sprzedaż za pośrednictwem spółki, a dokonałby sprzedaży bezpośrednio.

Ponadto w wydanych wyrokach potwierdzona została linia dotycząca prawidłowości orzekania w oparciu o moment powstania korzyści podatkowej (bez względu na moment dokonania prowadzących do unikania opodatkowania czynności lub ich zespołu) – oraz moment jej powstania w podatku od osób fizycznych z upływem roku podatkowego, w tym więc i możliwości stosowania klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania do zobowiązań podatkowych za 2016 r.

Sąd zgodził się także z Szefem KAS w zakresie charakteru „decyzji klauzulowych”, jako decyzji deklaratoryjnych. W ustnych motywach wyroków podkreślono, że „czynność odpowiednia” nie jest czynnością abstrakcyjną i nie stanowi odrębnego źródła opodatkowania. Podlega natomiast określeniu w toku postępowania podatkowego i następnie dla takiej czynności określane są skutki podatkowe – zgodnie z przepisami podatkowymi. Natomiast tezy prezentowane, w ramach podejmowanych przez pełnomocników prób „reinterpretacji”

¹ wyroki WSA z 21 lutego 2023 r., sygn. akt III SA/Wa 2386/22 oraz III SA/Wa 2387/22

² wyroki WSA z 14 lutego 2023 r., sygn. akt III SA/Wa 1695/22

przepisów (w szczególności z wykorzystaniem jednostkowych publikacji prasowych³), celem wykazania konstytutywnego charakteru decyzji klauzulowych, są nie do obrony.

³ T. Piekielnik *Charakter zobowiązania podatkowego powstającego w związku z wydawaniem przez Szefa KAS decyzji z zastosowaniem klauzuli przeciw unikaniu opodatkowania (GAAR)*, Przegląd Podatkowy 1/2023, str. 41-49